

اعلامیه مقدماتی هئیت ناظرین بین المللی انستیتوت دموکراتیک ملی (NDI) در قبال انتخابات ریاست جمهوری و شورا های ولایتی سال 1388

کابل، 31 اسد 1388

این اعلامیه مطبوعاتی توسط هئیت نماینده گان ناظرین بین المللی انستیتوت دموکراتیک ملی (NDI) در قبال انتخابات ریاست جمهوری و شورا های ولایتی 20 اسد سال 1388 هجری خورشیدی تهیه گردیده است. این هئیت نماینده گان از تاریخ 25 الی 31 اسد سال 1388 در کابل حضور داشته و در ترکیب این هئیت افراد ذیل شامل بودند: گری هارت، سناتور اسبق ایالات متحده امریکا؛ کارل اندرفورت، سکرتر اسبق وزارت خارجه ایالات متحده در قبال امور آسیای جنوبی؛ جون منلی، معاون اسبق صدراعظم و وزیر امور خارجه کانادا؛ نورا اوون، وزیر اسبق عدلیه ایرلند؛ کارین ون هیپل، رئیس پروژه اعمار مجدد کشور های بعد از جنگ و عضو ارشد مرکز مطالعات استراتژیک و بین المللی؛ جامی متزل، معاون رئیس اجرائیه جامعه آسیایی؛ کنیت ولاک، رئیس عمومی انستیتوت دموکراتیک ملی (NDI)؛ و پیتر مانیکاس، رئیس برنامه های آسیایی انستیتوت دموکراتیک ملی (NDI) شامل میباشند. بودجه این ماموریت نظارتی توسط اداره توسعه بین المللی ایالات متحده (USAID) تمویل گردیده است.

اوضاع امنیتی در افغانستان تمام گروپ های نظارتی، و منجمله انستیتوت دموکراتیک ملی (NDI)، را از رفتن به بعضی از مناطق این کشور - خصوصاً بعضی از مناطق جنوبی و جنوب شرقی - در روز انتخابات باز داشت. با وجود این چالشه ها، انستیتوت دموکراتیک ملی (NDI) توانست تا بیشتر از 100 ناظر کوتاه مدت و دراز مدت داخلی و بین المللی را به مناطق مختلف افغانستان اعزام دارد. در ترکیب ناظرین بین المللی این هئیت کارکنان بر حال و اسبق دولتی، نماینده گان احزاب سیاسی و کارمندان انتخاباتی، قانونگذاران، نماینده گان سازمان های حقوق بشر و دموکراسی و روشنفکران 11 کشور افریقایی، آسیایی، استرالیایی، اروپایی، شرق میانه، و امریکای شمالی و جنوبی شامل بودند. ناظرین روز انتخابات انستیتوت دموکراتیک ملی (NDI) در 19 ولایت اعزام شده و در حدود 500 محل رای دهی را مورد نظارت قرار دادند. یافته های این هئیت نظارتی بوسیله تیم 27 نفری ناظرین دراز مدت داخلی و بین المللی که در مراکز ساحوی در سرتاسر افغانستان مستقر بودند، به مرکز گزارش داده شد. این ناظرین دراز مدت از ماه جولای بدین طرف روند انتخابات را مورد نظارت و ارزیابی قرار داده اند. برنامه نظارت انتخابات انستیتوت دموکراتیک ملی (NDI)، در عین حال، از ارتباطات مستمر این سازمان با سازمان های داخلی غیر حزبی که به تعداد هزاران ناظر را در سرتاسر کشور اعزام نموده اند نیز بهره مند گردیده است. قبل از تدویر انتخابات، هئیت انستیتوت دموکراتیک ملی (NDI) با عده کثیری از کاندیدان ریاست جمهوری و شورا های ولایتی، رهبران احزاب سیاسی، کمیسیون نظارت رسانه ها، کارمندان دولتی، نماینده گان کمیسیون مستقل انتخابات، سازمان های غیر دولتی داخلی و بین المللی، گروپ های زنان، ناظرین انتخاباتی داخلی و همچنان اعضای جامعه دیپلماتیک و مراجع تمویل کننده جلسات و نشست های را برگزار نمود.

هدف عمده این هئیت، ابراز حمایت های متداوم جامعه جهانی از انکشاف پروسه های دموکراتیک در افغانستان و تهیه یک ارزیابی بیطرفانه از انتخابات 29 اسد ریاست جمهوری و شورا های ولایتی افغانستان میباشد. انستیتوت دموکراتیک ملی (NDI) فعالیت های خود را بر اساس قوانین نافذه افغانستان و اعلامیه اصول نظارت بین المللی انتخابات راه اندازی نموده است.

هئیت باور دارد که تنظیم نتایج تا به حال تکمیل نگردیده است، نتایج رسمی باید اعلان گردند و شکایات و اعتراضات انتخاباتی باید مدنظر گرفته شده و در مطابقت با قوانین نافذه افغانستان به آنها رسیده گی صورت گیرد. با در نظر داشت ملحوظات امنیتی در افغانستان، این مسایل خیلی ها حایز اهمیت میباشد زیرا امکان وقوع تخطی های انتخاباتی در آن نواحی که برای ناظرین کمتر قابل دسترس میباشد، بیشتر بوده و وسعت این مشکلات تا هنگامی که نتایج انتخاباتی بصورت دقیق مورد تحلیل و تجزیه قرار نگیرند، بصورت درست آشکار نخواهند گردید. روی این ملحوظ، هئیت قصد ندارد تا ارزیابی نهایی روند انتخابات را در این زمان ارائه بدارد. از طرف دیگر، در صورتیکه هیچکدامی از کاندیدان نتوانند که اکثریت مطلق آراء را به دست بیاورند، انتخابات برای بار دوم راه اندازی خواهد گردید. درنهایت، این مردم افغانستان هستند که با اعتبار بودن این انتخابات را تعیین

مینمایند. اعلامیه بعدی در مقطع زمانی بعد از انتخابات انتشار یافته و انسیتیوت دموکراتیک ملی (NDI) گزارش نهایی خود را بعد از تکمیل روند انتخابات به دست نشر خواهد سپرد.

I. مرور اجمالی

به تاریخ 29 اسد سال 1388، افغانان برای بار دوم در تاریخ این کشور به پای صندوق های رای رفته و آرای خود را به خاطر انتخاب رئیس جمهور و نماینده گان شورا های ولایتی کشور به صندوق های رای دهی ریختند. این انتخابات اولین انتخابات آزادی میباشند که توسط نهاد های افغانی تنظیم و راه اندازی گردیده و آماده گی های لازم برای راه اندازی آن در حالی صورت گرفت که نبرد ها با مخالفین مسلح کشور در ولایات جنوبی و شرقی کشور مشهود بوده و خشونت های فراگیر در سایر نواحی این کشور به اوج خود رسیده است. هر قدری که روز انتخابات نزدیک تر گردید، به همان پیمانانه فعالیت های طالبان افزایش کسب نموده و باعث ایجاد اخلاص در روند انتخابات از طریق تحریم انتخابات، تهدید و ارباب رای دهنده گان و اعمال خشونت با کاندیدان و حامیان شان گردید. با وجود تهدیدات و خشونت های فزاینده، کاندیدان به مبارزات انتخاباتی فعال خود ادامه داده و شهروندان افغانستان علاقه مفرضی را در قبال اشتراک در انتخابات از خود به نمایش گذاشتند. در روز انتخابات، خشونت های فزاینده بیشتر روی مراکز رای دهی و بعضاً روی رای دهنده گان متمرکز گردیده بود. با وجود همه این مشکلات و چالش ها، افغان ها در سرتاسر کشور به پیمانانه وسیع در روند انتخابات اشتراک نمودند. مردم افغانستان یک شجاعت خارق العاده را از خود به نمایش گذاشته و بر تصمیم خود در قبال راه اندازی یک انتخابات سالم و سوق دادن کشور به طرف یک دموکراسی فراگیر بیشتر مصمم گردیدند.

ناظرین انسیتیوت دموکراتیک ملی (NDI) مشاهده نمودند که انتخابات به نحوه های مختلف در حصص مختلف کشور راه اندازی گردیدند. در آن نواحی که افغان ها قادر بودند تا انتخابات را بدون کدام خشونت و یا تهدید سازماندهی نمایند، روند بصورت کل منظم بود. در اکثر ولایات شمالی، غربی و نواحی مرکزی کشور، انتخابات به شکل نسبتاً صلح آمیز تدویر گردیدند. در اکثر ولایات جنوبی، جنوب شرقی و در بعضی ولایات مرکزی، مانند لوگر و وردک، خشونت های فراگیر روند انتخابات را مختل ساخته و در بعضی نواحی مشخصی که انتخابات راه اندازی گردیدند، تهدیدات مفرض میزان اشتراک مردم در پروسه رای دهی، به خصوص میزان اشتراک زنان، را متاثر ساخت. نبود ناظرین و مشاهدین، ارزیابی کیفیت انتخابات در این نواحی را تحت سوال قرار میدهد. با آنهم، با وجودیکه تهدیدات و خشونت ها تاثیر قابل ملاحظه را روی انتخابات از خود به جا گذاشتند، آنچنانی که اکثر افراد کشور هراس داشتند، خشونت ها باعث توقف و یا اخلاص جدی در روند انتخابات نگردیدند.

نحوه راه اندازی و جنبه های مختلف انتخابات سال 1388 در مطابقت کامل با اصول دموکراسی قرار داشتند. افغانستان، قبل از سقوط طالبان تقریباً هفت سال قبل، تجربه اساسی را از دموکراسی نداشته و زنان، تحت رژیم طالبان، از تمام جنبه های سیاسی و اقتصادی کشور منزوی گردیده بودند. در انتخابات سال 1388، 38 کاندید، به شمول 2 کاندید زن، به خاطر احراز پست ریاست جمهوری با هم به رقابت پرداخته و 326 زن بخاطر به دست آوردن کرسی های شورا های ولایتی با هم پای رقابت نشستند، که این رقم اشتراک زنان در انتخابات شورا های ولایتی دور قبلی به 285 نفر بالغ میگردید. با وجودیکه نتایج انتخابات تا هنوز تعیین نگریده است، ولی مبارزات انتخاباتی فعالانه و پر ساز و برگ کاندیدان ریاست جمهوری و شورا های ولایتی و همچنان همه پرسسی های که از مردم قبل از تدویر انتخابات صورت گرفت نمایانگر آن است که، در هر سطح، نظام سیاسی افغانستان، بیشتر از آنچه اکثر مردم توقع داشتند، بیشتر رقابتی میباشند. در روند های مقدماتی انتخابات ریاست جمهوری، اکثر کاندیدان برجسته از خطوط نژادی و قومی سنتی عبور کرده و در تمام نواحی افغانستان دست به مبارزات انتخاباتی زدند. این کاندیدان اکثراً قادر به آن گردیدند تا اجتماعات وسیع و علاقمند افراد را به خود جلب نمایند؛ در نواحی که چالش های امنیتی بیشتر بودند، فعالیت های مبارزاتی اکثراً در منازل شخصی حامیان یک کاندید راه اندازی میگردیدند. انتخابات، بطور قابل ملاحظه، عاری از هرگونه برخورد و تصادمات فی مابین حامیان کاندیدان رقیب راه اندازی گردید. بر علاوه، نظر سنجی های گرفته شده از مردم افغانستان، بطور مستمر، بیانگر این نکته است که اکثریت افغان ها در نظر دارند تا بدون در نظر داشت علایق نژادی و قومی و با تمرکز به اصل شایسته سالاری، به کاندید متعلق به یک قوم دیگر رای بدهند.

در جریان پروسه مبارزات انتخاباتی، تمرکز بیشتر روی مشکلات مردم و پلان ها و خط مشی های کاندیدان صورت میگرفت که این نوع مبارزات انتخاباتی در انتخابات های 1383 و 1384 به ملاحظه نمیرسیدند. مبارزات انتخاباتی ریاست جمهوری در نوع خود اولین مبارزات انتخاباتی بود که در آن کاندیدان برجسته با هم پای مناظره نشستند که این مناظرات بصورت گسترده توسط رسانه ها تحت پوشش قرار گرفته و میلیون ها افغان از طریق تلویزیون ها آنرا مشاهده نموده و از طریق رادیو ها به این مناظرات گوش فرا دادند. بر علاوه، در اکثر حصص کشور، انتخابات بصورت کل به شکل درست اداره و مدیریت گردید. مواد انتخاباتی در وقت موعود آن به محلات رای دهی فرستاده شدند، کارمندان محلات رای دهی بصورت درست تحت آموزش قرار گرفته بودند، ناظرین داخلی و بین المللی و

همچنان ناظرین کاندیدان از پروسه های انتخابات نظارت داشتند و انتخابات بصورت کل به یک نحوه شفاف برگزار گردید.

با وجود اینهمه دست آورد ها و نکات مثبت، بعضی از نواقصی نیز در انتخابات به ملاحظه رسید که بخاطر تامین قابلیت اعتبار و امانتداری انتخابات های بعدی باید به آنها رسیده گی صورت گیرد. بطور مثال، بخاطر بهبود اداره و مدیریت انتخابات، به فعالیت های بیشتری نیاز میباشد. یک پروسه ثبت نام رای دهنده گان که دقت کامل در آن صورت نگرفته بود باعث آن گردید تا افراد برای چندین مراتبه ثبت نام نمایند و یا افراد غیر واجد شرایط کارت های رای دهی را به دست آورند که این خود باعث آن گردید تا این باور نزد مردم به وجود آید که تعداد افراد ثبت نام شده به مراتب بیشتر از تعداد افراد واجد شرایط رای دهی میباشد. این حالت امکان تقلب و سایر اشکال سوء رفتار را بیشتر ساخته و اطمینان مردم در خصوص امانتداری پروسه های انتخابات و در خصوص نهاد های انتخاباتی را صلب مینماید. سایر اشکال تخطی های انتخاباتی، مانند سوء استفاده از امکانات دولتی و رای دهی یک فرد به نماینده گی از چند تن، نیز در بعضی از قسمت های کشور به ملاحظه رسیدند که به اعتبار انتخابات لطمه شدیدی وارد خواهد نمود.

بر علاوه، به باور اکثر اشتراک کننده گان کلیدی پروسه های انتخابات، کمیسیون مستقل انتخابات، که اعضای آن توسط رئیس جمهور و بدون نظارت های تقنینی و دریافت رای اعتماد از پارلمان کشور، تعیین گردیده اند از استقلالیت کامل در خصوص فعالیت های خود برخوردار نمیشد. اگر چه این کمیسیون توانست که اکثر مسوولیت های خود را به وجه احسن انجام دهد ولی با آنهم اعتبار این کمیسیون صرف به فعالیت های آن نه بلکه به ملاحظه مردم در خصوص بیطرفی آن نیز بسته گی دارد.

حقوق زنان در روند انتخابات به توجه خاص ضرورت دارد. با وجود تعداد فزاینده زنان سهم در پروسه های سیاسی، بعضی موانعی در فراراه آنها وجود دارد که از مشارکت سیاسی کامل شان جلوگیری بعمل می آورد. بطور مثال، کاندیدان و فعالان سیاسی زن متداوماً در محراق تهدیدات و خشونت ها قرار دارند که این خود باعث آن میگردد تا آنها نتوانند بصورت درست و آزادانه به مبارزات سیاسی خود ادامه دهند. کاندیدان زن شورا های ولایتی، که هئیت با آنها مصاحبه های را انجام داد، خاطر نشان ساختند که توانایی های آنها در خصوص راه اندازی مبارزات انتخاباتی شدیداً بوسیله چالش های امنیتی متاثر گردیده است. عدم توانایی کمیسیون مستقل انتخابات در قسمت استخدام تعداد کافی کارمندان زن برای پیشبرد امور محوله روز انتخابات، میتواند یکی از علل میزان پائین شرکت زنان در پروسه انتخابات محسوب گردد. زنان هکذا به عملکرد های چون رای دهی به نماینده گی از آنها توسط افراد مرد فامیل های شان معروض میباشند. در عین حال، چون موجودیت عکس در کارت ثبت نام زنان اختیاری میباشد، این خود باعث آن میگردد تا در قسمت هویت شان تقلب ها و دستکاری های صورت گیرد.

خشونت ها و تهدیدات اکثر جنبه های پروسه های انتخابات را به شکل دیگری تغییر شکل داده است. مشکل تهدیدات متمرکز بر انتخابات کاملاً در کنترل دولت افغانستان و کارمندان انتخاباتی نمیشد ولی برای انکشاف و بقای مراحل ابتدایی پروسه های دموکراتیک کشور، این نکته خیلی حایز اهمیت میباشد که به خشونت ها و شورش ها متداوم یک نقطه اختتام گذاشته شود. در نا امن ترین ساحات کشور، تعداد کاندیدان شورا های ولایتی، به تناسب سال 1384، یک کاهش قابل ملاحظه ای را نشان میدهد (اگرچه در تعداد مجموعی کاندیدان شورا های ولایتی یک افزایش کلی به ملاحظه میرسد). نا امنی ها باعث آن گردید تا کمیسیون مستقل انتخابات نتواند، در بعضی از مناطق، کارمندان کافی انتخاباتی را استخدام نماید. در عین زمان و با در نظر داشت این مسایل، توانایی ناظرین داخلی و بین المللی در قسمت دسترسی به آن حصص کشور که امکان تخطی های انتخاباتی در آنها بیشتر بود نیز بطور قابل ملاحظه ای محدود گردید.

انتخابات ها مبین آن است که میلیون ها افغان علاقمند هستند که مستقیماً در سیر تکاملی سیستم سیاسی دموکراتیک کشور شان سهم گردند. انتخابات ماه اسد 1388 تازه ترین گام بطرف ایجاد یک نظام سیاسی دموکراتیک را تشکیل میدهد. این هئیت باور کامل دارد که جامعه جهانی باید در این سفر افغان ها را همکاری های بیشتر نماید. یک افغانستان دموکراتیک و صلح آمیز به نفع خود افغان ها و جامعه جهانی میباشد.

II. پیشنهادات

منحیث جزء از همکاری های بین المللی، انستیتوت دموکراتیک ملی (NDI) پیشنهادات ذیل را ارایه میدارد:

الف: آماده گی ها و نظارت انتخاباتی

1. ولسی جرگه باید شیوه استخدام اعضای کمیسیون مستقل انتخابات را دوباره مورد بازنگری قرار دهد.

در حال حاضر، اعضای کمیسیون مستقل انتخابات، بدون نظارت قوه مقننه، توسط شخص رئیس جمهور کشور تعیین میگردد. برای جلوگیری از امکان و یا واقعیت این امر که اعضای این کمیسیون به جانبداری از یک فرد

مشخص فعالیت مینمایند، بهتر است تا قوه مقننه از عملکرد قوه اجرائیه در خصوص انتخاب کمیشنر های این کمیسیون نظارت نماید که این امر مطابقت کامل با عملکرد های جهانی نیز خواهد داشت. در سال 1388، ولسی جرگه - مجلس نماینده گان شورای ملی - قانونی را به رئیس جمهور کشور ارایه نمود که در آن تصریح گردیده بود که کمیشنر های کمیسیون مستقل انتخابات باید تائیدی اعضای پارلمان کشور را بدست آورند ولی شخص رئیس جمهور کشور این قانون پیشنهاد شده را مورد تائید قرار نداد. ماده 109 قانون اساسی افغانستان، قوه مقننه را از تعدیل قانون انتخابات در جریان سال اخیر دوره تقنینیه باز میدارد که روی این ملحوظ برای فعالیت های تقنینی خیلی ناوقت است تا بالای انتخابات بعدی تاثیر گذار واقع گردد. ولی، در دراز مدت، ولسی جرگه باید دوباره قانون انتخابات را مورد بازنگری قرار داده و رئیس جمهور باید به شکل غیر رسمی با قوه مقننه در خصوص انتخاب کمیشنر های کمیسیون مستقل انتخابات، قبل از برگزاری انتخابات سال 1389، مشوره نماید.

2. **لست ثبت نام موثق و دقیق رای دهنده گان باید تهیه گردد.**

لست موثق و دقیق رای دهنده گان یک وسیله عمده برای جلوگیری از تخطی های انتخاباتی و کمک با کمیسیون مستقل انتخابات در راستای تهیه اوراق رای دهی تلقی میگردد. باور تمام بر آن است که شیوه ثبت نام فعلی رای دهنده گان کاملاً نادرست و غیر موثق میباشد؛ در بعضی از ولایات، تعداد رای دهنده گان ثبت نام شده به مراتب بیشتر از نفوس مجموعی همان ولایت میباشد. موجودیت کارت های ثبت نام جعلی و موجودیت چندین کارت ثبت نام نزد یک شخص، از مواردی اند که میتواند اعتماد مردم نسبت به روند انتخابات را شدیداً خدشه دار نمایند.

3. **احصائیه نفوس افغانستان باید به اسرع وقت جمع آوری گردد**

ارقام موثق از نفوس افغانستان جهت تخصیص مناسب کرسی های پارلمان، تعیین حدود مرزهای ولسوالی ها، همکاری با کارمندان دولتی در خصوص برنامه ریزی پروگرام های انکشافی و کمک با کارمندان انتخاباتی در خصوص سازماندهی و ترتیبات انتخابات ها خیلی ها حایز اهمیت فراوان پنداشته میشود. ضمیمه III موافقتنامه بن منعقد سال 2001 میلادی، از سازمان ملل متحد تقاضا مینماید تا یک سرشماری از نفوس افغانستان را به اسرع وقت راه اندازی نماید ولی تا هنوز کدام سرشماری از نفوس افغانستان صورت نگرفته است. قرار بود یک احصائیه گیری در سال 1387 راه اندازی گردد، ولی بالاتر چالش های امنیتی، این سرشماری تا مدت نامعلومی به تعویق افتاد. در حال حاضر، تخمین نفوس کشور توسط اداره احصائیه مرکزی صورت میگردد.

4. **جامعه جهانی، در مشارکت با دولت افغانستان، باید بطور عاجل آماده گی های لازم برای انتخابات سال آینده را روی دست گیرد.**

بین سال های 1384 الی 1388، بخاطر راه اندازی انتخابات سال 1388، آماده گی های ناچیزی صورت گرفته است. خلا ها و تعویق تمویل انتخابات، راه اندازی آماده گی های لازم برای انتخابات را شدیداً تحت تاثیر قرار داد که این آماده گی ها مشمول استخدام و آموزش کارمندان انتخاباتی، پروژه های آگاهی رای دهنده گان و ایجاد حمایت ها از کمیسیون شکایات انتخاباتی میباشد. با تعیین دقیق تاریخ تدویر انتخابات پارلمانی سال 1389، برنامه ریزی ها باید به اسرع وقت آغاز گردیده و مسایل آموخته شده از انتخابات های سال 1388 و انتخابات های قبلی باید جدأ مد نظر گرفته شوند.

ب. طرح و راه اندازی انتخابات

5. **کمیسیون مستقل انتخابات باید شیوه استخدام کارمندان زن در مراکز ثبت نام و مراکز رای دهی را بهبود ببخشد.**

کمیسیون مستقل انتخابات در راستای استخدام کارمندان زن برای مراکز ثبت نام و مراکز رای دهی زنانه به مشکلاتی زیادی مواجه گردید. هنگامی که انتخابات سال 1388 نزدیک گردید، کمیسیون مستقل انتخابات اذعان نمود که صرف برای 30% محلات رای دهی زنانه، این کمیسیون توانسته است کارمندان انتخاباتی زن را استخدام نماید. چون از لحاظ فرهنگی، زنان افغان نمیخواهند که هویت خود را به مردان بیگانه آشکار بسازند، لحاظاً بخاطر تامین حقوق زنان در خصوص اشتراک در پروسه های انتخابات، موجودیت کارکنان زن در مراکز ثبت نام و مراکز رای دهی حتمی و ضروری تلقی میگردد.

6. **تمام کاندیدان انتخاباتی باید عمیقاً تشویق و متقاعد شوند تا در برنامه های کمیسیون شکایات انتخاباتی اشتراک ورزیده و از مقررات مبارزات انتخاباتی و روند ثبت اعتراضات و شکایات آگاهی کامل حاصل نمایند.**

اکثر کاندیدان آگاهی کافی از پروسه های انتخاباتی نداشته و این نقیصه باعث بروز تخطی های انتخاباتی و انصراف نا وقت کاندیدان از روند انتخابات میگردد. یک آگاهی بهتر از نقش و مسولیت ها میتواند که کاندیدان را در قسمت راه اندازی مبارزات انتخاباتی آماده گی های بهتر ببخشد.

7. **یک کمیسیون مستقل باید ایجاد گردد تا مناظرات کاندیدان را سازماندهی نماید**

در نزدیکی انتخابات، کاندیدان ریاست جمهوری سه مرتبه در مناظرات جدی اشتراک ورزیدند. این مناظرات توسط رسانه های خبری جداگانه سازماندهی گردیده بودند. بدبختانه، در دو مناظره تلویزیونی، تمام کاندیدانی که از آنها دعوت بعمل آمده بود حضور به هم نرسانیدند. ایجاد یک کمیسیون مستقل، اعتماد کاندیدان را در خصوص بیطرفی مناظرات افزایش بخشیده و اشتراک وسیع تر کاندیدان را تضمین مینماید.

8. کمیسیون مستقل انتخابات و کمیسیون شکایات انتخاباتی باید وجوه پولی کافی را جهت استخدام کارمندان و راه اندازی برنامه های آموزشی برای آنها حاصل نمایند.

هنگامی که انتخابات سال 1388 نزدیک گردید، کمیسیون مستقل انتخابات و کمیسیون شکایات انتخاباتی کارمندان جدیدی را استخدام نمودند که در راه اندازی و مدیریت انتخابات تجربه قبلی نداشتند. بر علاوه، وجوه پولی برای اداره و مدیریت انتخابات بعد از سپری شدن وقت طولانی در اختیار این کمیسیون ها قرار گرفت که این خود باعث آن گردید تا وقت کافی برای برنامه ریزی و تطبیق برنامه های آموزشی باقی نماند. پلانگذاری های انتخابات سال 1389 باید از همین حالا آغاز گردد که این خود نیازمند آن است تا جامعه جهانی و دولت افغانستان منابع مورد نیاز این سازمان ها را به اسرع وقت در اختیار شان قرار دهند.

9. وجوه پولی برنامه های آگاهی رای دهنده گان باید افزایش یافته و کوشش های بیشتر صورت گیرد تا رای دهنده گان زن تحت پوشش بیشتر این برنامه ها قرار گیرند.

کمیسیون مستقل انتخابات یک کمپاین وسیع آگاهی عامه را از طریق رهبران مذهبی، نمونه های اوراق رای دهی و برنامه های ویژه رادیویی و تلویزیونی راه اندازی نمود. با وجود اینهمه کوشش ها، افرادی که در ساحات دور دست روستایی زنده گی دارند از این برنامه های آگاهی عامه مستفید نگردیدند زیرا این ساحات کمترین دسترسی به رسانه ها را داشته و پیام های موجود در این برنامه ها به همچو افراد نمیرسید. در عین حال، کمیسیون مستقل انتخابات قادر نبود تا کارکنان زن را برای راه اندازی همچو مقاصد، خصوصاً در مناطق نا امن کشور، استخدام نماید.

10. یک تاریخ نهایی واضح برای انصراف کاندیدان باید تعیین گردد.

انتخابات سال 1388 شاهد انصراف بعضی از کاندیدان حتی تا شب انتخابات نیز بود که این خود خیلی ناوقت بود تا اسامی این کاندیدان از اوراق رای دهی حذف گردد. این حالت باعث آن گردید تا تعدادی از حامیان این کاندیدان از این انصراف آگاهی حاصل نموده و دقیقاً واضح نگردد که آرای انداخته شده برای این کاندیدان چگونه در مراکز رای دهی و شمارش از جمع اوراق رای دهی با اعتبار جدا گردند. در عین حال کمیسیون مستقل انتخابات ادعا دارد که برای چاپ اوراق رای دهی به روی هر کاندید مقادیر هنگفتی پول به مصرف رسیده است که اگر این انصراف ها قبل از چاپ اوراق رای دهی صورت گیرند از یکطرف از ضیاع مقادیر هنگفت پول جلوگیری بعمل آمده و از طرف دیگر رای دهنده گان به آسانی قادر خواهند گردید تا کاندید مورد نظر خود را پیدا نمایند. تعیین یک تاریخ نهایی برای انصراف کاندیدان، هر نوع مشکلات در این زمینه را برطرف خواهد ساخت.

11. ولسی جرگه باید بدیل های سیستم رای واحد غیر قابل انتقال را مورد بازنگری قرار دهد.

همانند انتخابات های شورا های ولایتی و پارلمانی دوره های قبلی، در انتخابات شورا های ولایتی سال 1388، سیستم رای واحد غیر قابل انتقال، باعث به میان آمدن تعداد کثیری از کاندیدان گردید. اگر چه سیستم رای واحد غیر قابل انتقال بعضی فواید مختص به خود مانند اداره و مدیریت نسبتاً ساده و ایجاد فرصت برای کاندیدان مستقل را دارد ولی این سیستم دارای نواقص بیشتر میباشد: این سیستم فیصدی آرای بدست آمده بخاطر موفقیت را خیلی پائین آورده (در انتخابات شورا های ولایتی و پارلمانی قبلی، یک کاندید میتواند با به دست آوردن کمتر از یک فیصد آراء، یک کرسی را در کابل اشغال نماید) و اشتراک احزاب سیاسی را در روند انتخابات کاهش میبخشد. اگرچه فعلاً خیلی ناوقت است تا هر نوع تغییر در این سیستم برای انتخابات سال 1389 رونما گردد ولی با آنهم بازنگری مناسب بودن سیستم رای واحد غیر قابل انتقال باید در اولویت های کاری دوره تقنینی بعدی قوه مقننه قرار گیرد.

12. کمیسیون شکایات انتخاباتی باید به اسرع وقت بعد از ختم انتخابات سال 1388 مجدداً تشکیل گردیده و منابع مورد نیاز جهت آماده گی برای انتخابات ولسی جرگه سال آینده در اختیار آن کمیسیون قرار داده شود.

بر اساس قانون انتخابات، کمیسیون شکایات انتخاباتی باید به فعالیت های خود الی 30 روز بعد از اعلان نتایج رسمی انتخابات خاتمه ببخشد. این کمیسیون جهت آماده گی برای انتخابات سال 1388 وقت کافی در اختیار نداشت و قادر نبود تا بطور مناسب کارمندان خود را آموزش داده و معلومات کامل در قسمت پروسه درج اعتراضات و شکایات انتخاباتی را به مدت کافی قبل از روز انتخابات در اختیار مردم قرار دهد. به خاطر اینکه کمیسیون شکایات انتخاباتی بتواند بطور کامل آماده گی های لازمی برای انتخابات ولسی جرگه سال آینده را روی دست بگیرد باید بطور عاجل تشکیل مجدد داده وجوه پولی کافی را در اختیار و فعالیت های خود را آغاز نماید.

13. یک قانون جدید رسانه ها در خصوص مستقل بودن و بیطرفی رسانه های دولتی باید نافذ گردد دولت افغانستان باید رادیو تلویزیون ملی افغانستان را به یک آژانس نشراتی خدمات عامه تبدیل نماید که مسولیت پخش پروگرام های عامه را عهده دار گردد. محتویات برنامه های آن باید منعکس کننده تنوع و گوناگونی افراد و نواحی افغانستان باشد. مستقل بودن آن باید در قانون رسانه ها که توسط لویه جرگه در سال 1388 به تصویب رسید ولی رئیس جمهور کشور آنرا توشیح ننمود، تصریح گردد.
14. کمیسیون مستقل انتخابات، کمیسیون شکایات انتخاباتی و کمیسیون رسانه ها باید اصول رفتاری رسانه ها را رعایت نمایند
- اصول رفتاری رسانه ها تصریح میدارد که کمیسیون مستقل انتخابات، کمیسیون شکایات انتخاباتی و کمیسیون رسانه ها میتوانند هنگام مشاهده تخطی از احکام این اصول رفتاری، مانند مواردی که بیطرفی، موثق بودن، عادلانه بودن و تساوی حقوق را زیر سوال قرار دهد، تعزیراتی را روی همجو رسانه ها وضع نمایند. این ارگان ها باید اقدامات جدی را روی دست گرفته و تعزیرات و اقدامات مناسب را در برابر تمام رسانه ها - به شمول رسانه های دولتی که از این اصول رفتار تخطی مینمایند - اعمال نمایند.

د. امنیت

15. برنامه ریزی های امنیتی باید به اسرع وقت برای راه اندازی انتخابات سال 1389 روی دست گرفته شوند. چالش های امنیتی اکثر جنبه های انتخابات سال 1388 را تغییر شکل داده است که از میان میتوان از توانایی های کاندیدان در قبال راه اندازی مبارزات انتخاباتی سرتاسری، استخدام و اعزام کارکنان کمیسیون مستقل انتخابات، ناظرین داخلی و مشاهدین بین المللی انتخاباتی و تامین حقوق زنان در خصوص اشتراک همه جانبه در پروسه های سیاسی نام برد. برنامه ریزی برای تامین امنیت انتخابات پارلمانی سال آینده نیازمند همکاری همه جانبه اردوی ملی، پولیس ملی، وزارتخانه های ذیربط و همچنان جامعه جهانی میباشد. تامین امنیت برای موفقیت انتخابات پارلمانی سال آینده و تحکیم ثبات کشور خیلی حیاتی تلقی میگردد.
16. کمیسیون مستقل انتخابات باید ارزیابی امنیتی تمام مراکز رای دهی را روی دست گرفته و هنگامی که انتخابات نزدیک میگردد باید بطور مقطعی امنیت ساحات مجاور مراکز رای دهی را بازنگری نماید.
- کمیسیون مستقل انتخابات تا نزدیکی انتخابات سال 1388 بازنگری جامع مناطق مراکز رای دهی را راه اندازی نموده بود. به آماده گی های بیشتر جهت تامین تدابیر امنیتی مناسب برای هر مرکز رای دهی ضرورت بوده و نیاز موجود است تا وقت کافی در اختیار این کمیسیون قرار داده شود تا کارمندان انتخاباتی کافی را استخدام نماید
17. صرف ارگان های امنیتی ملی افغانستان باید تامین کننده امنیت مراکز رای دهی باشند.
- طرح پیشنهادی استفاده از کندک های قومی و ملیشه ها برای تامین امنیت مراکز رای دهی یک مسئله بحث بر انگیز بود. در قسمت کارکرد های این ملیشه ها یک عدم شفافیت موجود بود و روابط آنها با سایر ارگان های امنیتی مانند پولیس ملی، اردوی ملی و یا نیرو های امنیتی بین المللی نیز بصورت درست واضح نبود.

III. ساختار انتخابات

چارچوب حقوقی انتخابات

چارچوب حقوقی که انتخابات افغانستان را تنظیم مینماید عمدتاً متشکل از قانون اساسی سال 1383 افغانستان، قانون انتخابات، قانون تشکیلات کمیسیون مستقل انتخابات، قانون احزاب سیاسی، فرامین تقنینی مرعی الاجرای رئیس جمهور و قواعد و مقررات کمیسیون مستقل انتخابات میباشد.

فصل اول قانون اساسی افغانستان موافقتنامه ها و معاهدات بین المللی، به شمول اعلامیه جهانی حقوق بشر، را به رسمیت شناخته و به آنها احترام قابل میشود. ماده 21 اعلامیه جهانی حقوق بشر صراحت دارد که "خواست مردم اساس صلاحیت های یک دولت را تعیین مینماید که این خواست بوسیله انتخابات های دوره ای و واقعی تمثیل میگردد..." افغانستان عمده ترین اسناد بین المللی در خصوص معیارات جهانی انتخابات را به تصویب رسانیده و یا مورد امضاء قرار داده است. فصل دوم قانون اساسی افغانستان تامین حقوق بنیادی افراد و فعالیت های ضروری برای راه اندازی انتخابات های که در مطابقت به معیارات جهانی قرار داشته باشند را مورد تضمین قرار میدهد که از جمله میتوان از حقوق "انتخاب کردن و انتخاب شدن" آزادی بیان، آزادی ایجاد اجتماعات، آزادی سفر و آزادی تشکیل احزاب سیاسی نام برد. ماده 156 قانون اساسی حکم به ایجاد یک کمیسیون مستقل انتخابات میدهد. ماده 61

قانون اساسی صراحت دارد که انتخابات ریاست جمهوری باید هر پنج سال بعد برگزار گردد. اگر در دور اول انتخابات هیچ یک از کاندیدان موفق به بدست آوردن بیشتر از 50 فیصد آراء نگردد، در ظرف دو هفته بعد از اعلان رسمی نتایج انتخابات دور اول، دور دوم انتخابات برگزار میگردد و در این دور تنها دو نفر از کاندیدانی که بیشترین آراء را در دور اول به دست آورده اند، شرکت مینمایند. مطابق ماده 138 قانون اساسی، انتخابات شورا های ولایتی باید هر چهار سال بعد برگزار گردد.

تشکیل و صلاحیت های کمیسیون مستقل انتخابات در فرمان تقنینی نمبر 23 رئیس جمهور و قانون انتخابات صراحت دارد. کمیسیون دارای هفت عضو میباشد که توسط شخص رئیس جمهور تعیین میگردد. این کمیسیون مسوولیت ایجاد پالیسی ها و نظارت از آماده گی های انتخابات را به عهده دارد. کمیسیون دارای یک دارالانشاء میباشد که ریاست آنرا یکی از کارمندان ارشد انتخاباتی به عهده داشته و دارای 34 دفاتر ولایتی میباشد.

سیستم انتخاباتی که برای انتخابات قوه مقننه - ولسی جرگه (پارلمان) و شورا های ولایتی - مورد استفاده قرار میگیرد عبارت از سیستم رای واحد غیر قابل انتقال میباشد که در آن هر رای دهنده حق دارد رای خود را صرف برای یک کاندید در یک حوزه انتخاباتی استعمال نماید. این سیستم یک سیستم نامعمول میباشد؛ برعلاوه افغانستان، این سیستم در سه کشور دیگر مورد استفاده قرار میگیرد: اردن، جزیره پکتارین و وانواتو. همانند انتخابات های شورا های ولایتی و پارلمانی دوره های قبلی، در انتخابات شورا های ولایتی سال 1388، سیستم رای واحد غیر قابل انتقال، باعث به میان آمدن تعداد کثیری از کاندیدان گردید. اگر چه سیستم رای واحد غیر قابل انتقال بعضی فواید مختص به خود مانند اداره و مدیریت نسبتاً ساده و ایجاد فرصت برای کاندیدان مستقل را دارد ولی این سیستم دارای نواقص بیشمار میباشد: این سیستم فیصدی آرای بدست آمده بخاطر موفقیت را خیلی پائین آورده (در انتخابات شورا های ولایتی و پارلمانی قبلی، یک کاندید میتواند با به دست آوردن کمتر از یک فیصد آراء، یک کرسی را در کابل اشغال نماید) و اشتراک احزاب سیاسی را در روند انتخابات کاهش میبخشد. قسمی که قبلاً مورد تذکر قرار گرفت، این سیستم باعث بوجود آمدن کاندیدان زیاد میگردد. این کاندیدان در خصوص تمایز دادن خود از سایر کاندیدان به مشکلات زیادی مواجه بوده و به مردم نیز چالش برانگیز است تا میان برنامه ها و خط مشی های هر یک از کاندیدان فرق قابل شوند. کاندیدان شورا های ولایتی، عمدتاً در نواحی بزرگ شهری مانند کابل و هرات، بالای برنامه ها و خط مشی های مبهم خود کمپاین مینمایند و عمدتاً برای بدست آوردن آراء، به شبکه های فامیلی و اجتماعی خود استناد مینمایند. بطور مثال در شهر کابل، برای احراز 29 کرسی، 524 کاندید با هم رقابت مینمایند.

براساس قانون احزاب سیاسی، هر حزب سیاسی باید ثبت وزارت عدلیه باشد - در حال حاضر در افغانستان 108 حزب سیاسی ثبت این وزارت میباشد. برای ثبت نام در این وزارت، هر حزب باید حد اقل دارای 700 عضو باشد. قانون مذکور صراحت دارد که احزاب اجازه ندارند برخلاف ارزش های اسلامی فعالیت داشته باشند؛ از اعمال فشار و یا تهدید به اعمال فشار استفاده نمایند؛ باعث تحریک تبعیضات نژادی، مذهبی و یا منطقی گردند؛ حقوق افراد را به خطر مواجه ساخته و یا نظم عامه را اخلال نمایند؛ با ارگان های نظامی همکاری داشته باشند؛ و یا از منابع خارجی وجوه پولی به دست آورند.

در خصوص قوانین انتخاباتی مخالفت های فزاینده ای وجود دارد که بار ها باعث گردیده است تا قانون مورد بازنگری مجدد قرار گیرد. بطور مثال، در سال 1387، ولسی جرگه خواهان یک سلسله تعدیلاتی گردید که مبین پادرمیانی بیشتر قوه مقننه در خصوص انتخاب کمیشنر های کمیسیون مستقل انتخابات گردیده بود. تعدیلات پیشنهاد شده ممکن باعث ایجاد یک سیستم رای دهی نسبتی مختلط میگردد ولی قسماً بخاطر ظهور مخالفت ها در قسمت تخصیص کرسی های قوه مقننه به کوچی ها، بحث روی تعدیل و یا ایجاد قانون جدید بی نتیجه باقی ماند.

براساس ماده 109 قانون اساسی افغانستان، پیشنهاد تعدیل قانون انتخابات، در یک سال اخیر دوره تقنینیه، در فهرست کار شورای ملی داخل شده نمیتواند. روی این ملحوظ، این خیلی ناوقت است تا قبل از انتخابات ولسی جرگه سال آینده تعدیلاتی در این قانون وارد گردد.

اداره و مدیریت انتخابات

انتخابات ریاست جمهوری سال 1383 و انتخابات های پارلمانی و شورا های ولایتی سال 1384 توسط اداره مشترک انتخابات، که در ترکیب آن افغان ها و کارمندان بین المللی شامل بوده و عمدتاً توسط نهاد های سازمان ملل متحد حمایت میگردد، راه اندازی گردید. بعد از راه اندازی آن انتخابات ها، این اداره منحل گردیده و در عوض کمیسیون مستقل انتخابات مسوولیت راه اندازی انتخابات ها را عهده دار گردید. انتخابات سال 1388 اولین انتخابات سازماندهی شده و تطبیق شده توسط خود افغان ها را تشکیل میداد.

اعضای کمیسیون مستقل انتخابات که به هفت تن میرسند توسط شخص رئیس جمهور کشور تعیین گردیده اند. از بین این هفت عضو، که دو نفر آنها را زنان تشکیل میدهد، یک تن منحیث رئیس و یک تن منحیث معاون رئیس، توسط رئیس جمهور، تعیین گردیده اند. اعضا و اقارب درجه اول آنها از اشتغال در فعالیت های سیاسی منع قرار داده شده اند. در ماه دلو سال 1387، ولسی جرگه قانونی را به تصویب رسانید که بر اساس آن کمیشنر های کمیسیون مستقل انتخابات باید تائیدی اعضای پارلمان را حاصل نمایند ولی شخص رئیس جمهور این قانون را مورد توشیح قرار نداد. چون کمیسیون مستقل انتخابات یک ارگان انتصابی میباشد، لهذا در قسمت ایجاد و اثبات استقلالیت خود به چالش های عمده ای مواجه گردیده است. بدون عطف توجه به کارکرد های این کمیسیون در جریان روند انتخابات، اعتبار آن مربوط به ملاحظه استقلالیت آن میگردد.

برنامه ریزی انتخابات 1388 ناوقت آغاز گردید که دلیل آن نبود پلانگذاری استراتژیک توسط دولت افغانستان و مراجع تمویل کننده بین المللی، بعد از انتخابات چهار سال قبل، قلمداد میگردد. در این مقطع زمانی فعالیت های زیادی میتوانست صورت بگیرد که حسب مثال میتوان از ایجاد یک پلان جهت ارزیابی نیازمندی های امنیتی برای راه اندازی انتخابات، راه اندازی یک پروگرام سرشماری ملی، ایجاد سیستم دقیق و موثق ثبت نام رای دهنده گان، راه اندازی برنامه های آگاهی عامه پیرامون انتخابات و تصحیح روند رسیده گی به شکایات انتخاباتی نام برد. این موارد، در انتخابات های قبلی، منحیث عرصه های شناسایی گردیده بودند که ضرورت به اقدامات فوری داشتند ولی فرصت های موجود برای بهبود این نقیصه ها، در این جریان، کاملاً ضایع گردید.

لست نهایی مراکز رای دهی در سرتاسر کشور صرف یک هفته قبل از روز انتخابات منتشر گردید و محل دقیق مراکز، الی 24 ساعت قبل از روز انتخابات، برای بعضی رای دهنده گان مشخص نبود که این خود باعث عدم دسترسی بعضی از رای دهنده گان به مراکز رای دهی نزدیک گردیده و در نتیجه باعث محرومیت آنها از اشتراک در پروسه انتخابات گردید.

کمیسیون مستقل انتخابات به بعضی کمبودی های بودجوی مواجه گردیده و در قسمت استخدام و آموزش 165000 کارمند انتخاباتی شایسته به مشکلاتی متعددی برخورد نمود. بطور ویژه، بخاطر ملحوظات امنیتی و کلتوری، استخدام کارمندان انتخاباتی زن در اکثر حصص کشور چالش های عمده ای را بار آورده بود. یک هفته قبل از روی انتخابات، کمیسیون مستقل انتخابات اعلان نمود که این کمیسیون توانسته است تا 90 فیصد کارمندان انتخاباتی، برای پروسه رای دهی و پروسه شمارش آراء، را استخدام نماید. ناظرین انستیتوت دموکراتیک ملی (NDI) دریافتند که برنامه های آموزشی برای کارمندان تازه استخدام شده بصورت مسلکی و جامع راه اندازی گردیده بودند. مواد انتخاباتی، مانند اوراق رای دهی و سایر مواد حساس، به وقت معینه آن به مراکز رای دهی انتقال داده شدند که نمایانگر یک پروسه موفق و درست برنامه ریزی شده میباشد. این یک فعالیت کوچک لوژستیک نیست؛ افغانستان در قسمت کمبود شاهر اه های مواصلاتی به مشکلات عمده ای مواجه بوده و عده کثیری از نفوس کشور در مناطق دوردوست روستایی زنده گی دارند. برای انتقال در حدود 35 میلیون ورق رای دهی انتخابات ریاست جمهوری و شورای ولایتی به سرتاسر کشور، تقریباً از 3500 موتر لاری و 3000 مرکب استفاده بعمل آمد. دادن اعتبار نامه به ناظرین کاندیدان نیز یک پروسه ساده نبود؛ معلومات کافی در اختیار هئیت ناظرین ما قرار گرفته است که مبین این امر است که بعضی از احزاب سیاسی قادر به این نگریدند که تا سه روز قبل از روز انتخابات اعتبار نامه ناظرین خود را حاصل نمایند که این خود باعث آن گردید تا نتوانند ترتیبات لازم را برای اعزام ناظرین خود به مراکز رای دهی دور دست فراهم نمایند. برای نظارت از انتخابات، کمیسیون مستقل انتخابات برای 203000 تن از ناظرین کاندیدان مستقل و احزاب سیاسی، ژورنالیستان، ناظرین داخلی و مشاهدین بین المللی اعتبار نامه توزیع نمود.

در جریان مبارزات انتخاباتی، 3.4 میلیون نمونه اوراق رای دهی توزیع گردیدند و 600 بلبورد پیرامون افزایش آگاهی عامه در خصوص انتخابات در سرتاسر کشور نصب گردیدند. کمیسیون مستقل انتخابات برنامه های رادیویی و تلویزیونی، میز های مدور و گرد هم آیی ها در خصوص نقش مشاهدین و ناظرین کاندیدان، امنیت روز انتخابات و جلوگیری از هرگونه تقلب و دستبرد در جریان پروسه های رای دهی و شمارش را سازماندهی نمود. در عین حال، کمیسیون مستقل انتخابات به تعداد 1600 آموزگار انتخاباتی را توظیف نمود تا در سرتاسر کشور، بطور تیم وار، رای دهنده گان را از طرز العمل های انتخاباتی آگاه سازند. با وجود اینهمه کوشش ها، بخاطر ملحوظات امنیتی، اکثر حصص ولایات جنوبی و جنوب شرقی تحت پوشش این برنامه های آگاهی عامه قرار نرفتند. از طرف دیگر، کمیسیون مستقل انتخابات، در قسمت استخدام کارمندان زن در محلات نا امن، به مشکلات متعددی مواجه گردید که این هم باعث کاهش اثرات کمپاین های آگاهی عامه گردید. مشاهدین انستیتوت دموکراتیک ملی (NDI) به این نکته پی بردند که یک تعداد قابل ملاحظه از رای دهنده گان از امکانات کشیده شدن انتخابات به دور دوم اطلاع ندارند. روی این ملحوظ اکثر رای دهنده گان به این نکته پی نمیدرند که در صورتیکه آنان به کاندیدان متفاوت رای داده و در نتیجه باعث شوند تا هیچ یک از کاندیدان نتوانند که بیشتر از 50 آرای استعمال شده را به

دست آورند، انتخابات به دور دوم کشانیده میشود که این خود باعث مصارف اضافی تر و ضیاع وقت بیشتر میگردد.

امنیت انتخابات

بخاطر تامین امنیت مراکز رای دهی، سه کمر بند امنیتی مد نظر گرفته شده بود: کمر بند داخلی، نزدیک ترین کمر بند به مرکز رای دهی، متشکل از پولیس ملی افغانستان بود. کمر بند دومی از اردوی ملی افغانستان و کمر بند سومی از نیرو های بین المللی (آیساف) تشکیل گردیده بود که هدف آنها تهیه حمایت و همکاری با دولت افغانستان در مواقع لزوم بود.

اطلاعات دیگر نیز به دست هئیت نظارت انستیتوت دموکراتیک ملی (NDI) رسید که مبین استفاده از ملیشه ها بخاطر تامین امنیت انتخابات – در صورتیکه اردوی ملی و یا پولیس ملی قادر به تامین امنیت نگردد – بود. دلیل استفاده از این نیرو ها این بود که آنان میتوانند، تا در مناطق نا امن، مشارکت مردم در پروسه انتخابات را افزایش بدهند. ولی در قسمت اینکه این ملیشه ها چگونه استخدام گردند، مصارف و تجهیزات آنها از کدام منبع تمویل گردد و به کدام ارگان پاسخگو باشند، وضاحت کافی وجود نداشت. روی این ملحوظ، کمیسیون مستقل انتخابات تصمیم گرفت تا مواد انتخاباتی را به آن مراکز نفروستد که امنیت آن توسط پولیس ملی و اردوی ملی تامین نگردد. هئیت مشاهدین انستیتوت دموکراتیک ملی (NDI) کدام گروپ ملیشه های را که در نزدیکی محلات رای دهی در روز انتخابات توظیف گردیده باشند مشاهده ننموده است.

استخدام، آموزش و تجهیز پولیس یک مشکل مداوم بوده است. در حالی که پولیس خط اول مقابله با شورشیان را تشکیل میدهد، مسلکی ساختن آنها یک روند آهسته و دشوار محسوب میگردد. اگر منابع بیشتر در جهت ایجاد یک نیروی پولیس ملی مسلکی تخصیص داده شود، نیازمندی به استفاده از ملیشه ها بخاطر تامین انتخابات محسوس نمیشد.

بنا بر ملحوظات امنیتی، کمیسیون مستقل انتخابات تصامیم متعددی را اتخاذ نمود که از جمله میتوان از ناتوانی کمیسیون در گشایش بعضی مراکز رای دهی پلان شده در محلات نا امن، مسدود ساختن بعضی محلات رای دهی و تغییر محل و یا ادغام بعضی از مراکز رای دهی نام برد. اساس اتخاذ همچو تصامیم امنیتی تا حال کاملاً واضح نیست. در صورتیکه اینگونه تلقی گردد که هدف از اتخاذ این تصامیم همکاری با یک کاندید علیه کاندید دیگر باشد، پس این تصامیم را میتوان تصامیم سیاسی عنوان نمود و در صورتیکه این تصور بیشتر گردد که کمیسیون مستقل انتخابات از استقلالیت برخوردار نبوده و به دولت وابستگی دارد، به شدت این مشکل افزوده خواهد شد.

شکایات انتخاباتی

کمیسیون شکایات انتخاباتی مسولیت بررسی کاندیدان از نقطه نظر معیارات حقوقی برای اشتراک در روند انتخابات و رسیده گی به اعتراضات و شکایات انتخاباتی را عهده دار میباشد. در ترکیب این کمیسیون پنج نفر شامل میباشد: سه کارمند بین المللی، که توسط سازمان ملل متحد تعیین میگرددند؛ و دو کمیشنر داخلی، که یکی از آنها توسط کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان و دومی توسط ستره محکمه جمهوری اسلامی افغانستان تعیین میگرددند. در انتخابات 1384 کمیسیون شکایات انتخاباتی مورد انتقاد های شدیدی قرار گرفته بود، خاصناً توقعات بیش از حد در قسمت عملکرد های آنها با استفاده از منابع که در دسترس شان قرار داشت. اگر چه این کمیسیون یک تعداد از کاندیدان را به خاطر ارتباطات شان با گروپ های مسلح غیر قانونی رد صلاحیت نمود ولی باز هم مردم عوام توقع آنرا داشتند تا تعداد بیشتری از این کاندیدان رد صلاحیت شوند. بر علاوه، نبود معلومات به موقع در مورد رسیده گی به شکایات، باعث نارضایتی و عدم اعتبار مجموعی در خصوص این پروسه و موثریت آن گردید. در مراحل مقدماتی انتخابات ماه اسد سال 1388، کمیسیون شکایات انتخاباتی کوشش نمود تا به نگرانی های که در روند انتخابات سال 1384 عرض اندام نموده بودند، رسیده گی نماید. هکذا، توظیف کمیشنر ها و تعلل در تخصیص وجوه پولی باعث آن گردید تا این کمیسیون فعالیت های خود را دیر تر از معیاد موعود آغاز نماید. در جریان بررسی کاندیدان، این کمیسیون سه کاندید و معاونین کاندیدان ریاست جمهوری و 54 کاندید شورای ولایتی را رد صلاحیت نمود – این افراد بخاطر عمدتاً بخاطر داشتن ارتباط با گروپ های مسلح غیر قانونی رد صلاحیت گردیدند.

این کمیسیون دارای یک کمیسیون شکایات انتخاباتی ولایتی در هر یک از 34 ولایت کشور میباشد که هدف ایجاد این شعبات ولایتی، تسهیل پروسه جمع آوری اعتراضات و شکایات انتخاباتی میباشد. همانند چالش های که

کمیسیون مستقل انتخابات با آنها مواجه بودند، کمیسیون شکایات انتخاباتی نیز در قسمت استخدام تعداد کافی حقوقدانان و مفتشین، عمدتاً در خارج از پایتخت، به مشکلات زیادی مواجه بودند. بر علاوه، در جریان زمان رسمی مبارزات انتخاباتی، یک تعداد زیادی از کاندیدان اطلاعات کافی را در اختیار ناظرین دراز مدت انستیتوت دموکراتیک ملی (NDI) قرار دادند که کارمندان دفتر ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی به شکایات و اعتراضات آنها رسیده گی نمی نمودند که این باعث آن میگردید تا کاندیدان و ناظرین آنها به عملکرد این کمیسیون علاقمندی نشان نداده و از ثبت و ارسال شکایت نامه های رسمی به این کمیسیون ابا ورزند. ناظرین همکذا نبود دسترسی عامه به روند درج شکایات را ملاحظه نمودند.

توافق کلی به این است که کمیسیون شکایات انتخاباتی فعالیت های خود را به نحوه احسن انجام داده و یک ماموریت بسا مهم را عهده دار میباشد. در عین حال، نیازمندی بیش از حد به کمیسیون شکایات انتخاباتی منعکس کننده نبود یک سیستم قضایی کارآ در افغانستان میباشد. بالاخره، این مسوولیت یک سیستم محاکم به موقع ایجاد شده میباشد تا تصامیم انتخاباتی را انتشار دهند؛ این تصامیم میتوانند پی آمد های مثبتی را در خصوص انکشاف پروسه های سیاسی افغانستان در قبال داشته باشند.

ثبت نام رای دهنده گان

ضمیمه III توافقتنامه بن ، 2001 ، از سازمان ملل متحد تقاضا مینماید تا سرشمار نفوس افغانستان را راه اندازی نماید. کامل ترین و آخرین سرشماری نفوس افغانستان در سال 1967 راه اندازی گردیده بود و همچنان در سال 1979 یک سرشماری قسمی نفوس افغانستان آغاز گردید ولی به پایه اكمال نرسید. قرار بود سازمان ملل متحد سرشماری نفوس افغانستان را در ماه سرطان 1387 آغاز نماید ولی بالائر اوضاع نامناسب امنیتی در کشور، این سرشماری به مدت نامعلومی به تعویق افتاد. مردم در این زمینه نگران بودند که اگر این سرشماری به تعجیل قبل از انتخابات سال 1388 راه اندازی میگردید، امکان سیاسی سازی نتایج آن بیشتر محتمل میبود. بدون یک احصائیه گیری موثق، کارمندان انتخاباتی و ناظرین نمیتوانند به اطلاعات موثق دال بر کثرت نفوس و یا تفکیکات جنسی دسترسی حاصل نمایند. در نبود احصائیه گیری های موثق، بررسی دقیق از ثبت نام رای دهنده گان و ارقام دقیق در قسمت اشتراک رای دهنده گان در روند انتخابات ممکن نخواهد بود.

در مرحله ثبت نام انتخابات سال 1384، یک تعدادی از افراد، چندین مراتبه ثبت نام نموده و کارت رای دهی اخذ نمودند. بعد از راه اندازی انتخابات، مقامات دولتی و انتخاباتی تصمیم گرفتند تا در قدم اول به مردم تذکره تابعیت جدید توزیع و بعداً براساس آن، کارت های رای دهی جدید توزیع گردد تا باشد که در موثق بودن لست ثبت نام رای دهنده گان بهبودی حاصل گردد. ولی در اواخر سال 1387 این تصمیم ها تغییر کرده و قرار بر آن شد تا کارت های رای دهی جدید به افرادی که تا به حال کارت رای دهی نگرفته اند توزیع گردد که در نتیجه به تعداد 4.5 ملیون کارت رای دهی جدید توزیع گردید. متاسفانه، کدام میکانیزم موثری ایجاد نگردید تا از ثبت نام مجدد آن عده افرادی که کارت رای دهی انتخابات قبلی را با خود داشتند، جلوگیری بعمل آورد. بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان (فیفا) از پروسه ثبت نام رای دهنده گان نظارت بعمل آورده و وقایع متعدد توزیع کارت های جعلی، توزیع کارت به افراد زیرسن و غیر واجد شرایط و توزیع چندین کارت برای یک بزرگ منطقه، به نماینده گی از سایر افراد، را مشاهده نمود. هنگامی که انتخابات نزدیک گردید، کارت های رای دهی بصورت گسترده مورد خرید و فروش قرار گرفتند. چنان معلوم میشود که این خرید و فروش ها به شکل معاملات پرچون صورت میگرفت نه به شکل معاملات عمده. این عوامل معروض بودن پروسه های انتخابات به تقلب ها و دستکاری ها را بیشتر میساخت.

در اکثر ساحات، تعداد کارت های رای دهی توزیع شده به مراتب بیشتر از نفوس مجموعی همان منطقه بود که این امر در برگیرنده آنعه افرای بود که حتی سن قانونی برای رای دهی را تکمیل نکرده بودند. کارت های رای دهی برای زنان، در صورت تقاضا، بدون عکس توزیع میگردید. در جنوب، جنوب شرق و شرق، فیفا وقایع متعددی را مشاهده نمود که طی آنها مردان به نماینده گی از زنان فامیل شان ثبت نام نموده و کارت رای دهی حاصل مینمودند. همکذا ساحات متعددی شناسایی گردیده است که، باوجود موانع کلتوری فراراه خارج شدن زنان از خانه، تعداد زنانی که برای رای دهی ثبت نام نموده و کارت رای دهی اخذ نموده اند به مراتب بیشتر از تعداد مردان ثبت نام شده میباشد. این امر باعث آن میگردد تا اکثر ناظرین داخلی و بین المللی به این باور شوند که از کارت ثبت نام زنان استفاده بعمل می آید تا آرای تقلبی در روز انتخابات به صندوق ها ریخته شوند. مشاهدین انستیتوت دموکراتیک ملی (NDI) ملاحظه نمودند که اینگونه مشکلات میتواند در تمام کشور اتفاق بیافتد ولی احتمال وقوع همچو مشکلات در مناطق نا امن بیشتر است زیرا تعداد ناظرین و مشاهدین انتخاباتی در همچو مناطق در روز انتخابات خیلی کم خواهد بود. بعضی از کاندیدان و فعالان زن پیشنهاد مینمایند که برای رای دهی از تذکره تابعیت

نیز استفاده بعمل آید. اگر یک کاپی از تذکره ضم اسناد مربوطه گردیده و نزد دولت نگهداری گردد، باعث آن میگردد تا زنان تمایل بیشتر نشان دهند که عکس شان گرفته شده و در کارت رای دهی نصب گردد.

مبارزات انتخاباتی ریاست جمهوری

تصاویر چهل و یک کاندید درج اوراق رای دهی انتخابات 29 اسد 1388 گردیده بود. تا روز انتخابات هفت تن از این کاندیدان انصراف داده و صرف سی و سه کاندید فعال باقی ماند. این رقم یک افزایش را نظر به انتخابات سال 1383 نشان میدهد که در آن زمان بیست و سه کاندید بخاطر احراز پست ریاست جمهوری با هم پای رقابت نشستند. هئیت ناظرین انستیتوت دموکراتیک ملی (NDI) مشاهده نمود که کاندیدان فعالانه به مبارزات سیاسی پرداختند و بحث برنامه ها و خط مشی آنها نقش برجسته و کلیدی را در جریان مرحله رسمی مبارزات انتخاباتی بازی نمود. حامد کرزی، رئیس جمهور برحال و کشور و نامزد این دور انتخابات، خط مشی خود را روی اتحاد ملی استوار ساخته و به طرف تمام عناصر ضد دولتی دست دوستی دراز نمود. داکتر عبدالله عبدالله، قوماندان جهادی اسبق اتحاد شمال و وزیر امور خارجه در کابینه اداره عبوری بعد از طالبان و کابینه انتخابی کرزی، مبارزات انتخاباتی خود را روی کاهش قدرت شخص رئیس جمهور، تغییر نظام به نظام پارلمانی و تحکیم حکومتداری محلی و انتخابی شدن پست والیان استوار نموده بود. اشرف غنی احمدزی، یک روشنفکر و وزیر مالیه در کابینه اداره عبوری بعد از طالبان، یک خط مشی جامع را اعلان کرد که طی آن انکشاف اقتصادی، اشتغال زایی و تعلیم و تربیه را در اولویت های کاری خود قرار داده بود. رمضان بشردوست، وزیر اسبق پلان کابینه کرزی و نماینده برحال مردم در پارلمان، مبارزات انتخاباتی خود، که در هفته های اخیر سرعت و شدت کسب نموده بود، را روی خط مشی مبارزه با فساد استوار ساخته بود. دو کاندید زن نیز در این رقابت شرکت داشتند. کاندیدان عمده انتخابات ریاست جمهوری عمدتاً معاونین خود را از اقوام مختلف جامعه انتخاب نموده اند تا توازن قومی را رعایت نموده باشند.

در جریان مرحله رسمی کمپاین های انتخاباتی، مشاهدین انستیتوت دموکراتیک ملی (NDI) از راه اندازی مبارزات انتخاباتی کاندیدان در ولایات مختلف متشکل از اقوام مختلف نظارت بعمل آوردند. بطور مثال، داکتر عبدالله، در جریان مبارزات انتخاباتی خود، به شهرکندهار رفته و در گردهم آیی هوادارانش اشتراک نمود که در آن بیش از 4000 نفر تجمع نموده بودند و حامد کرزی در گردهم آیی های گسترده ای در ولایت هرات و یک تعداد ولایات شمالی کشور شرکت نمود.

اکثر کاندیدان مطرح ریاست جمهوری بطور مستقل خود را کاندید نموده بودند و با کدام حزب سیاسی ارتباط نداشتند ولی حمایت بعضی از ائتلاف های احزاب، بعضی از کاندیدان مشخص را کمک نمود تا آرای بیشتری را جمع آوری نمایند - جبهه متحد ملی، یک شبکه متشکل از احزاب قومی مختلف که عمدتاً اپوزیسیون دولت کرزی را تشکیل میدهند - حمایت خود را از داکتر عبدالله اعلان نمودند.

برای اولین بار در افغانستان، مناظرات انتخاباتی بین کاندیدان مطرح ریاست جمهوری راه اندازی گردیده و از طریق رادیو و تلویزیون در سرتاسر کشور پخش گردیدند. قرار گزارشات واصله، اولین مناظره کاندیدان ریاست جمهوری، که به تاریخ اول اسد 1388 توسط تلویزیون طلوع راه اندازی گردیده بود، توسط بیشتر از 10 میلیون افغان از طریق تلویزیون تماشا و از طریق رادیو استماع گردید. از جمله سه کاندید مطرح، داکتر عبدالله و اشرف غنی در این مناظره اشتراک کردند؛ حامد کرزی در آخرین لحظات این مناظره را رد نمود. به تعقیب آن، در مناظره دیگر کاندیدان ریاست جمهوری، که به تاریخ 25 اسد به میزبانی رادیو تلویزیون ملی و رادیوی آزادی برگزار گردیده بود، حامد کرزی، اشرف غنی احمدزی و رمضان بشر دوست اشتراک ورزیده بودند. بر علاوه، یک رادیو میزگردی را راه اندازی نموده بود که در آن عده کثیری از کاندیدان مطرح ریاست جمهوری اشتراک ورزیده بودند. کمیسیون رسانه های انتخاباتی، که براساس مقررہ کمیسیون مستقل انتخابات ایجاد گردیده و پوشش های رسانه ای کاندیدان را تحت نظارت قرار میدهد، گزارش میدهد که پوشش های انتخاباتی نظر به انتخابات ریاست جمهوری سال 1383 گسترده تر و فراگیر تر گردیده بودند. هکذا، گزارشات این کمیسیون مبین این امر است که رسانه های دولتی، اخبار مربوط به مبارزات انتخاباتی حامد کرزی را، به تناسب سایر کاندیدان، بیشتر پخش مینمود. بطور مثال، گزارش این کمیسیون حاکی از آن است که بین تاریخ های 31 سرطان الی 13 اسد، رادیو تلویزیون ملی افغانستان، 91 فیصد پوشش های مبارزات انتخاباتی خود را مختص به کرزی نموده بود در حالی که صرف 2 فیصد آن به مبارزات انتخاباتی داکتر عبدالله و 1 فیصد آن به مبارزات انتخاباتی رمضان بشردوست، رقبای سرسخت رئیس جمهور کرزی، اختصاص یافته بودند. این کمیسیون هکذا دریافت که بین تاریخ های 15 سرطان الی 13 اسد، رادیو تلویزیون ملی 68 فیصد پوشش های خود را به حامد کرزی، 10 فیصد آنرا به داکتر عبدالله و 3

فیصد آنرا به رمضان بشردوست اختصاص داده بود. این کمیسیون از رادیو تلویزیون ملی خواهان توضیحات بیشتر پیرامون این عدم توازن گردید ولی اقدامات بیشتری را روی دست نگرفت. اصول رفتاری رسانه ها، که توسط کمیسیون مستقل انتخابات تهیه گردیده است، صراحت دارد که باید تمام گزارشات انتخاباتی " روی اصل بیطرفی، موثق بودن، عادلانه بودن و مساوات برقرار باشد." کارکرد های رسانه های دولتی در مطابقت با این اصول رفتاری قرار نداشت. جای تاسف است که کمیسیون رسانه ها، به خاطر جوابگویی به این تخلفات رسانه ای رادیو تلویزیون ملی، کدام جریمه ای را روی این رسانه وضع ننمود. این کمیسیون صلاحیت آنرا داشت تا اقدامات بیشتری را روی دست گیرد.

رسانه های شخصی افغانستان، که تعداد آنها از سال 1381 بدینطرف وسیعاً افزایش کسب نموده اند، توازن بیشتر را در پوشش های انتخاباتی خویش نسبت به رسانه های دولتی مراعات نموده اند.

در سال 1387، ولسی جرگه قانون جدید رسانه ها را تصویب نمود که براساس آن رادیو تلویزیون ملی باید مستقل از کنترل دولت فعالیت داشته باشد ولی رئیس جمهور کرزی این قانون را مورد توشیح قرار نداد.

مبارزات انتخاباتی شورا های ولایتی

شورا های ولایتی یگانه ارگان انتخابی در سطح محلی میباشند و بخش کلیدی ایجاد یک افغانستان با ثبات و متکی به خود را تشکیل میدهند. شورا های ولایتی مستقیم ترین نقطه تماس مردم با دولت را تشکیل میدهد. در انتخابات ماه اسد، 3196 کاندید برای احراز 420 کرسی شورای ولایتی با هم به رقابت پرداختند که این رقم، به تناسب انتخابات سال 1385، یک افزایش 171 کاندید را نشان میدهد. اگرچه این افزایش اکثراً در ولایات شمالی، شمال شرقی و مرکزی به مشاهده رسیده اند ولی برعکس در ولایات جنوبی و جنوب شرقی، کاندیدان قلیلی درج اوراق رای دهی گردیده بودند. 25 فیصد کرسی های شورای ولایتی به زنان اختصاص میابد و 326 کاندید زن در این رقابت اشتراک داشتند، که این رقم در انتخابات سال 1385، به 285 نفر میرسید. در کندهار و اروزگان، به تناسب کرسی های تخصیص یافته، کاندیدان زن کمتر میباشند.

بیشتر از 80 فیصد کاندیدان شورا های ولایتی را کاندیدان مستقل تشکیل میدهند ولی با آنهم، 30 حزب سیاسی کاندیدان خود را معرفی کرده و 11 حزب سیاسی از دست کم 10 کاندید حمایت خود را ابراز نموده اند؛ حزب جنبش اسلامی بیشتر از 80 کاندید را در 10 ولایت معرفی نمود؛ حزب وحدت اسلامی مردم افغانستان بیشتر از 50 کاندید در 11 ولایت و حزب اسلامی بیشتر از 40 کاندید را در 40 ولایت معرفی نموده اند. کاندیدانی که از طرف احزاب معرفی گردیده اند بیشتر در ولایت شمال کشور وارد صحنه ای رقابت گردیده اند. یکتدا زیادی از احزاب که انستیتوت دموکراتیک ملی با آنها مصاحبه های را انجام داده است بطور استراتژییک بالای این نکته فکر میکنند که چگونه باید آراء را به سطح ولایت تقسیم نمایند تا بتوانند که تعداد کرسی های خود را به حد اعظمی افزایش بدهند. بطور مثال، مشاهدین انستیتوت دموکراتیک ملی ملاحظه نمودند که حزب اسلامی افغانستان و حزب جمهوری افغانستان کاندیدان خود را رهنمایی میکردند تا صرف در ساحات مورد هدف در داخل یک ولایت کمپاین نمایند تا از ضیاع آراء در بین کاندیدان حزبی خود جلوگیری بعمل آید.

فراگیر بودن و مشهود بودن مبارزات انتخاباتی شورا های ولایتی در سرتا سر کشور خیلی از همدیگر متفاوت بودند. در مناطق امن، کمپاین های فراگیر در بین مردم راه اندازی میگردد ولی در مناطق جنوبی، جایی که طالبان مستقیماً اشتراک کننده گان همچو برنامه های انتخاباتی را مورد هدف قرار میدادند، اکثر مبارزات انتخاباتی در بین چهاردیواری های منازل راه اندازی میگردد. بطور مثال، ناظرین انستیتوت دموکراتیک ملی ملاحظه نمودند که در ولایت های کندهار و کندز، مبارزات انتخاباتی برای احراز کرسی های شورا های ولایتی بسیار کم در بین مردم راه اندازی گردیدند. در عوض، کاندیدان کوشش میکردند که با صحبت های پنهانی و در عقب دروازه های بسته با رهبران مذهبی و قومی، آرای بیشتری را به دست آورند. ناظرین دراز مدت انستیتوت دموکراتیک ملی گزارش دادند که در ولایت کندز، بعضی از ناظرین اشتراک در برنامه های رادیویی را رد کردند زیرا از هراس داشتند که از طرف عناصر ضد دولتی به کدام مشکلی مواجه گردند.

IV. روز انتخابات

در روز انتخابات، انتخابات در کشور ها پیمانه های مختلفی برگزار گردید - از یکطرف ولایتی موجود بودند که مراکز رای دهی بصورت صلح آمیز فعالیت های خود را انجام دادند و میزان رای دهنده گان بالا بود و از طرف دیگر ولایتی نیز موجود بودند که کارمندان مراکز رای دهی توسط طالبان تهدید به مرگ گردیده بودند و مراکز رای دهی مورد هدف فعالیت های تخریبی و خشونت آمیز قرار میگرفتند. بطور مثال، بامیان و بعضی ولایات

شمالی کشور شاهد رای دهی منظم و مشارکت بیشتر مردم بودند در حالی که در ولایات جنوبی، جنوب شرقی، شمال شرقی، شرقی و بعضی مناطق مرکزی طالبان اشتراک کننده گان را تهدید نموده بودند که از اشتراک در انتخابات خودداری نمایند و الی انگشت رنگ شده شان قطع خواهد گردید که این خود باعث ایجاد یک فضای رعب و وحشت گردیده و در نتیجه میزان اشتراک مردم، بالخصوص زنان، در روند انتخابات خیلی تقلیل یافت. شب قبل از انتخابات، مقامات دولتی از رسانه های داخلی تقاضا نمودند تا، در روز انتخابات، از نشر اخبار مربوط به وقوع هر نوع خشونت در روز انتخابات، بین ساعات 6 صبح الی 8 شب جلوگیری نمایند.

روند رای دهی

در ولایات شمالی، غربی و مرکزی فعالیت های انتخاباتی نسبتاً نورمال بوده و بعضی وقایع پراکنده تهدیدات به مشاهده رسیده اند. در این نواحی، زنان به یک میزان قابل ملاحظه به پای صندوق های رای رفتند و روند انتخابات بصورت منظم برگزار گردید. در شهر کابل، و ولایت کابل بصورت مجموع، میزان اشتراک مردم در انتخابات، نظر به آنچه توقع میرفت، پائین بود. در صبح وقت، بعضی نظریات مبنی بر امکان مسدود شدن بعضی از مراکز رای دهی بنا بر کمبود مواد ضروری انتخاباتی پخش میگرددند ولی بعد از اینکه در اخیر روز، مقادیر قابل ملاحظه اوراق رای دهی اضافه باقی ماندند، این نظریات نفی گردید که گویا کمیسیون مستقل انتخابات قصد داشت بعضی از مراکز رای دهی را مسدود نماید. در ولایات جنوبی و جنوب شرقی، وقایع خشونت آمیز متعدد باعث ایجاد اختلال در روند انتخابات و اشتراک مردم در روند انتخابات گردید. ناظرین ما گزارش دادند که در بعضی مناطق نا امن، محلات رای دهی اصلاً باز نشدند. کمیسیون مستقل انتخابات افغانستان اعلان داشت که در روز انتخابات به تعداد 6192 مرکز رای دهی باز گردیده بودند.

در اواسط روز انتخابات، کمیسیون مستقل انتخابات اعلان تمديد روند رای دهی را به مدت یک ساعت اعلان داشت تا رای دهنده گان بیشتری بتوانند در روند اشتراک نمایند. مشاهدین انستیتوت دموکراتیک ملی گزارش میدهند که چون این تمديد در اواخر ساعات رای دهی صورت گرفت، تاثیرات چشمگیری بالای افزایش میزان اشتراک رای دهنده گان نداشت. از طرف دیگر، چون ناظرین شاهد قطار های طویل رای دهنده گان در اواسط روز انتخابات در هیچ نقطه ای از کشور نبودند، پس نیاز به تمديد روند رای دهی واضح نبود. بعضی از کارمندان انتخاباتی در مناطق مختلف کشور، ساعات رای دهی را تمديد نکرده و، بعد از ساعت 4 عصر، به پروسه شمارش آراء اقدام نمودند.

در سرتاسر کشور، کارمندان انتخاباتی با مشکل ماشین سوراخ کن مواجه گردیدند. به اسرع وقت، کمیسیون مستقل انتخابات رهنمایی های لازم را به تمام مراکز رای دهی ابلاغ نمود تا برای نشانی کردن کارت های رای دهی استفاده شده، از قیچی های موجود در صندوق های رای دهی استفاده نمایند و ناظرین ما ملاحظه نمودند که این مسئله روند رای دهی را با کدام چالش عمده مواجه نساخت. بعضی از ناظرین گزارشات پراکنده ای را در قسمت کیفیت رنگ مورد استفاده ارسال داشتند که این هم کدام تاثیر قابل ملاحظه ای را بالای روند مجموعی انتخابات از خود به جا نگذاشت.

بعضی از وقایع رای دهی یک فرد به نماینده گی از سایر افراد فامیل و یا رای دهی چند مراتبه ای در بعضی از ولایات کشور، به شمول ولایات جنوبی و جنوب شرقی، به مشاهده رسیده اند ولی ناظرین ملاحظه نموده اند که همچو وقایع تا آن حدی که مردم انتظار داشتند، اتفاق نیافتیده است. در سرتاسر کشور، پوسترها و سایر اوراق تبلیغاتی کاندیدان در فواصل 100 متری، و حتی در داخل مراکز رای دهی، به چشم میخوردند. برخلاف قانون، بعضی وقایع راه اندازی مبارزات انتخاباتی، توسط کاندیدان و یا حامیان شان، در اکثر نقاط کشور گزارش داده شده است.

شمارش آراء

شمارش آراء انتخابات ریاست جمهوری در ختم روز انتخابات صورت گرفته و پروسه شمارش آراء انتخابات شورا های ولایتی، در روز بعد راه اندازی گردید. بنابر مسایل امنیتی و فرهنگی که زنان باید قبل از فرارسیدن شب به خانه های خود باز گردند، روند شمارش آراء اکثر محلات رای دهی زنانه در سرتاسر کشور، به روز بعد موکول گردید. ناظرین ما در سرتاسر کشور ملاحظه نمودند که کارمندان انتخاباتی از طرز العمل های شمارش آراء آگاهی داشتند، ولی در بعضی از ولایات چنان معلوم میشد که کارمندان زن از طرز العمل ها آگاهی کافی نداشتند.

میزان اشتراک زنان

ناظرین انستیتوت دموکراتیک ملی ملاحظه نمودند که به جز از ولایت بامیان و ولایات شمالی، میزان اشتراک زنان در این انتخابات خیلی پایین بود. در بعضی از محلات مشخص در ولایات جنوبی و جنوب شرقی، تقریباً هیچ زنی در روند رای دهی اشتراک نرورزیده بود. بخاطر پُر نمودن خلای نبود کارمندان انتخاباتی و تلاشی کننده گان زن در بعضی محلات، کمیسیون مستقل انتخابات از ملاها و سازمان های زنان جویای همکاری گردیده بود؛ مشاهدین ما ملاحظه نمودند که در بعضی مکاتبی که منحصراً مراکز رای دهی از آنها استفاده بعمل می آمد، معلمان زن این مکاتب منحصراً کارمندان انتخاباتی و تلاشی کننده گان زن استخدام گردیده بودند. یک تعداد از ناظرین زن افغان به این نکته اشاره نمودند که موجودیت محلات رای دهی زنانه و مردانه در نزدیکی همدیگر، میتواند یکی از عوامل کاهش اشتراک زنان در روند انتخابات تلقی گردد.

خشونت ها در روز انتخابات

خشونت های مربوط به انتخابات و تهدیدات، در اکثر نقاط کشور، گزارش داده شده اند که اشتراک رای دهنده گان، ناظرین کاندیدان و مشاهدین انتخاباتی را متاثر ساخته اند. در بعضی نقاط مشخص در ولایات شمال شرقی، شرقی، جنوبی، جنوب شرقی و مرکزی، راکت ها، هاوان ها و مواد انفجاری جا سازی شده، بخاطر نشانه گیری محلات رای دهی، مورد استفاده قرار گرفته اند. در بعضی ولایات، محلات رای دهی، بخاطر تهدیدات طالبان و سایر گروه های مسلح، مسدود گردیدند و یا هیچ باز نگریدند. در ولایت کابل، خارج از کمربند امنیتی- پوسته های امنیتی متشکل از پولیس ملی و اردوی ملی افغانستان- بعضی از وقایع خشونت آمیز گزارش داده شده است. ارباب رای دهنده گان به اشکال مختلف به ملاحظه رسیده است که از جمله میتوان ارباب کارمندان انتخاباتی توسط طالبان و سایر گروه های مسلح را مورد تذکر قرار داد. این تهدیدات بصورت سیستماتیک در تمام نقاط کشور به ملاحظه نرسیده اند بلکه صرف در بعضی از مناطق جنوبی و جنوب شرقی با شدت بیشتر اتفاق افتیده اند.

هنیت و فعالیت های آن

.v

ارزیابی کامل و دقیق هر انتخابات باید تمام جنبه های این روند را مد نظر داشته باشد و هیچ انتخاباتی را نمیتوان مجزا از ساخت و بافت سیاسی کشوری دانست که انتخابات در آن راه اندازی میگردد. از جمله عواملی که باید مد نظر گرفته شوند میتوان از موارد ذیل نام برد: چار چوب حقوقی انتخابات، مانند قانون انتخابات و سایر قوانین ذریبطه، که توسط قانون اساسی کشور تنظیم میگردد؛ توانایی شهروندان درخصوص حصول اطلاعات دقیق و کافی که براساس آن بتوانند گزینه های سیاسی خود را انتخاب نمایند؛ توانایی رقبای سیاسی در خصوص دسترسی به شهروندان بخاطر جلب حمایت های شان؛ عملکرد های رسانه ها در رابطه به تحت پوشش قرار دادن کاندیدان و مسائل؛ آزادی شهروندان و رقبای سیاسی در خصوص اشتغال در پروسه های انتخاباتی و سیاسی بدون اعمال ارباب، خشونت و یا مجازات؛ راه اندازی پروسه ثبت نام رای دهنده گان؛ حق انتخاب شدن؛ برگزاری پروسه های رای دهی، شمارش، جمع آوری، انتقال و اعلان نتایج؛ رسیده گی به شکایات انتخاباتی؛ و شروع به کار نماینده گان انتخاب شده. هکذا، این نکته را باید در نظر داشت که هیچ چار چوب حقوقی انتخاباتی نمیتواند که کامل باشد و تمام پروسه های سیاسی و انتخاباتی با چالش های مواجه میشوند.

هنیت نظارت انتخاباتی انستیتوت دموکراتیک ملی (NDI) صمیمانه از پذیرایی ها و همکاری های رای دهنده گان، کارمندان انتخاباتی، کاندیدان، رهبران احزاب سیاسی، ناظرین انتخاباتی داخلی و فعالان مدنی قدرانی مینماید.

معلومات تماس انستیتوت دموکراتیک ملی (NDI)

برای مزید معلومات، لطفاً به آدرس های ذیل به تماس شوید:

در کابل: سوزان کاردوف، +93 798 13 70 23، ایمیل آدرس، scarnduff@ndi.org،
در واشنگتن: پیتر مانیکاس، +1 202 728 5500، ایمیل آدرس، peterm@ndi.org